

Er ref/dnr: LI2025/00742

Vårt dnr: 2025:0097

Landsbygds- och Infrastrukturdepartementet

103 33 Stockholm

Stockholm 6 August 2025

Yttrande över Jaktlagstiftningsutredningens delbetänkande *Vissa förändringar i jaktlagstiftningen* (SOU 2025:32)

Sammanfattning

- Naturskyddsföreningen motsätter sig inte att en ny bestämmelse införs för att reglera skyddsjakt för arter som inte är skyddade på EU-nivå eller nationellt, men anser att den nya skyddsjaktsbestämmelsen bör utformas med en mer preciserad och något högre kvalifikationsgräns för skada eller risk för skada. Vidare bör möjligheten att förebygga skador med andra metoder än jakt provas i första hand.
- Naturskyddsföreningen delar bedömningen att det behövs författningsstöd för förvaltningsmärkning av varg, men vill understryka vikten av att märkning används som verktyg i en förvaltning vars övergripande mål är att stärka den svenska vargpopulationen och nå målet om gynnsam bevarandestatus.
- Naturskyddsföreningen välkomnar att utredningen föreslår steg mot en flerartsförvaltning av vilt, då detta förbättrar förutsättningarna för en ekosystembaserad viltförvaltning.
- Naturskyddsföreningen motsätter sig utredningens förslag på lättnader i regelverket för jakt på allmänt vatten och i Sveriges ekonomiska zon, då vi ser att förslagen medför en risk för ökad påverkan på känsliga populationer.
- Naturskyddsföreningen delar utredningens bedömning att det saknas skäl att införa särskilda bestämmelser om jaktsabotage.

Specifika synpunkter

4.2 Kriterier för skyddsjakt på klövvilt och vissa andra arter

Naturskyddsföreningen motsätter sig inte att en särskild bestämmelse om skyddsjakt införs för däggdjursarter som varken omfattas av art- och habitatdirektivet, Bernkonventionen eller motsvarande nationellt skydd.

Naturskyddsföreningen motsätter sig inte en differentiering av kriterierna för skyddsjakt på däggdjursarter baserat på deras skyddsstatus, men anser att den föreslagna nya bestämmelsens utformning riskerar att leda till en alltför liberal tillämpning. Den nya bestämmelsen innehåller varken någon precisering av begreppet skada eller någon kvalifikationsgräns för risken för skada eller skadans omfattning. Det saknas också krav på att i första hand undvika skada genom förebyggande åtgärder, trots att utredningens bedömning är att förebyggande åtgärder i många fall är tillräckliga och mer ändamålsenliga än skyddsjakt. Vidare saknas kriterier kopplade till de aktuella arternas hotstatus eller känslighet för störning under känsliga perioder.

I betänkandet sätts stor tilltro till att förebyggande åtgärder och begränsningar som behövs med hänsyn till artbevarandeperspektivet kan hanteras genom de villkor som Länsstyrelsen kan föreskriva i det enskilda fallet enligt 9 b § jaktförordningen. Naturskyddsföreningen vill därför framhålla behovet av uppdaterad och tydlig vägledning om hur sådana villkor bör utformas i ljuset av de föreslagna förändringarna i skyddsjaktsbestämmelserna.

4.4 Förvaltningsmärkning av varg

Naturskyddsföreningen delar utredningens bedömning att det finns behov inom viltförvaltningen av att kunna fånga in och märka varg med sändare och avmaska vargar som invandrat till Sverige österifrån. Detta är viktigt för att skapa förutsättningar för att stärka genetiken i den svenska vargstammen, och undvika behovet av djuretiskt tveksam karantän för invandrade vargar.

Naturskyddsföreningen ser dock att en öppning för förvaltningsmärkning utan tydliga kriterier för när så får ske innebär risk för en utveckling där en stor del av den svenska vargstammen märks och förvaltas på individnivå, med täta interventioner och med målet att kunna trycka ner vargstammen till ännu lägre nivåer än idag. Denna farhåga förstärks av att Naturvårdsverket i november 2024 fick i uppdrag av regeringen att utreda och lämna förslag på förvaltningsåtgärder för varg som kan vara mer individbaserade, i kombination med regeringens uttalade mål att minska den svenska vargstammen. I EU-kommissionens vägledning om strikt skydd av djurarter enligt art- och habitatdirektivet utgår kriterierna för infångning och märkning av unionsskyddade arter ifrån att det övergripande syftet med förvaltningen är att nå Art- och habitatdirektivets syfte, alltså gynnsam bevarandestatus för de listade arterna. Utbredd märkning i syfte att ytterligare trycka ner populationerna av starkt hotade arter som är skyddade enligt art- och habitatdirektivet är enligt vår bedömning däremot inte är förenligt med Art- och habitatdirektivets syfte och inte heller med EU-kommissionens vägledning.

Naturskyddsföreningen ser därför behov att i bestämmelsen tydliggöra vilka kriterier som ska gälla för att tillåta förvaltningsmärkning. I princip bör förvaltningsmärkning begränsas till situationer där genetiskt viktiga individer som invandrat till Sverige fångas in för avmaskning och flytt, eller där det i övrigt finns särskilda skäl kopplade till målet att stärka vargstammens genetik.

4.6 Att söka efter, spåra och förfölja vilt för avlivning av djurskyddsskäl

Naturskyddsföreningen delar bedömningen att reglerna om anmälningsskyldighet för jaktresultat behöver utvidgas för att Sverige ska kunna fullgöra sin rapporteringsskyldighet till EU-kommissionen om undantag från naturvårdsdirektivets skydd av arter. En heltäckande rapportering är viktig både för den svenska viltförvaltningen, och för att EU-kommissionen ska kunna följa upp medlemsstaternas genomförande av naturvårdsdirektiven.

4.8 Skyddsjakt på enskilda initiativ enligt 28–28 b §§ jaktförordningen för att skydda ren

Naturskyddsföreningen delar utredningens bedömning att det inte skulle vara förenligt med Art- och habitatdirektivet att genomföra lättnader i 28–28 b §§ jaktförordningen kopplat till skyddsjakt för att

skydda ren. Naturskyddsföreningen delar även bedömningen att eventuella oklarheter kopplade till skyddsjakt för att skydda ren bör hanteras genom vägledning och inte genom ändrad reglering.

5-6 Flerartsförvaltning av klövvilt – försöksverksamhet

Naturskyddsföreningen anser som utgångspunkt att samförvaltning av vilt innebär bättre förutsättningar att förverkliga en ekosystembaserad viltförvaltning än dagens system med enartsförvaltning med separata förvaltningsplaner och -organisationer för olika viltarter. Även om flerartsförvaltning är ett steg mot en ekosystembaserad förvaltning bör fler aspekter, såsom att inkorporera alla relevanta sektorer och att utgå från en helhetssyn på bevarande och hållbart nyttjande, lyftas fram som viktiga delar av klövviltsförvaltningen.

Naturskyddsföreningen anser att regeringsuppdrag till länsstyrelsernas och Naturvårdsverket skulle förbättra förutsättningarna för deras deltagande i en försöksverksamhet, och att regeringen därför bör ge myndigheterna sådana uppdrag. Naturskyddsföreningen delar bedömningen att en flerartsförvaltning av klövvilt bör finansieras genom höjd viltvårdsavgift.

7.2 Det ska bli enklare att få jaga på allmänt vatten

Naturskyddsföreningen motsätter sig förslaget att jakt på allmänt vatten ska tillåtas efter anmälan till jaktkortsregistret och anser att dagens system med förprovning bör behållas.

Naturskyddsföreningen bedömer att en slopad tillståndsplikt skulle medföra en betydande risk för att jaktrycket ökar på redan känsliga populationer i störningskänsliga områden. Förslaget motiveras i allt väsentligt med att det skulle leda till minskad administration, och att ansökningar om jakt på allmänt vatten sällan avslås idag. Naturskyddsföreningen anser att det är mycket tveksamt att likställa förväntat jaktutövande efter förslagna regellättnader med dagens jaktutövande. Dagens krav på förprovning är sannolikt en tröskel som gör att många inte väljer att jaga på allmänt vatten. Utan en sådan förprovning finns risk för en betydande ökning av jaktrycket, med negativa konsekvenser för både natur och friluftsliv som följd.

Om förslaget om jakt på allmänt vatten efter anmälan genomförs är det enligt Naturskyddsföreningen av stor vikt att sådan jakt regleras genom föreskrifter baserade på olika vattenområdens känslighet och behov. I betänkandet föreslås att Länsstyrelsen ska få meddela föreskrifter för jakt på allmänt vatten. Naturskyddsföreningen anser att, för det fall tillståndsplikten för jakt på allmänt vatten avskaffas, länsstyrelserna bör ges uppdrag att ta fram sådana föreskrifter innan lättnader i förprovningen av jakt på allmänt vatten träder i kraft.

I betänkandet lyfts det fram att föreskrifter kan vara motiverade i exempelvis områden med viktiga fågelsträck, rastlokaler för fåglar samt sälskyddsområden och fågelskyddsområden där tillträdesförbud inte gäller hela året men där jakt kan få negativa konsekvenser. Naturskyddsföreningen anser att länsstyrelserna i samtliga län där det förekommer allmänna vattenområden bör få i uppdrag att utreda behovet av och ta fram de föreskrifter som krävs för att värna naturvårdens och friluftslivets intressen.

7.3 Jakt på säl ska tillåtas i Sveriges ekonomiska zon

Naturskyddsföreningen motsätter sig förslaget om att jaktlagen ska göras tillämplig i ekonomisk zon i syfte att tillåta jakt på säl i zonen.

Av Naturvårdsverkets redovisning av tidigare regeringsuppdrag om jakt i ekonomisk zon framgår att det förekommer skador orsakade av säl på fiskeredskap och att sådana skador även förekommer inom Sveriges ekonomiska zon. Naturskyddsföreningen konstaterar att Naturvårdsverkets underlag i denna del är mycket knapphändig, och att det helt saknas redogörelse för problemets omfattning och utbredning. Naturskyddsföreningen konstaterar att fisket i ekonomisk zon nästan uteslutande utgörs

av trålfiske, medan sälar i första hand orsakar skador på fasta fiskeredskap som knappt förekommer i ekonomisk zon. Naturskyddsföreningen anser sammantaget att det saknas sakliga skäl att utvidga jaktlagens geografiska tillämpningsområde till ekonomisk zon.

8.4.2 Åtgärder för att förhindra jaktsabotage

Naturskyddsföreningen delar bedömningen att nuvarande lagstiftning är tillräcklig för att tillgodose intresset av att jakt ska kunna genomföras utan störningar och att det därmed saknas skäl att införa en särskild straffbestämmelse som avser jaktsabotage.

För Naturskyddsföreningen

Detta remissvar har utarbetats av Jörgen Sundin, strateg biologisk mångfald vid rikskansliet, med hjälp av Johan Landenmark, sakkunnig biologisk mångfald och rovdjursfrågor och Paula Andersson chef för Enheten för skog och artbevarande på Naturskyddsföreningen.

Stockholm dag som ovan

Karin Lexén
Generalsekreterare